

İnsana insanlığını unutturan ve ruhsal kaynaklarını kurutan unsurları içsel ve dışsal faktörler şeklinde tasnif etmek mümkündür. Kibir, kıskançlık, haset, öfke, nefret gibi kişiliği ve karakteri olumsuz şekillendiren ve iç dünyasını adeta kokuşturan ve karartan tüm kötü huylara karşın, insanın direnebilecek bir güce ve iradeye sahip olması, ona bahşedilmiş en büyük özelliğidir. Kuşkusuz akli başında her insanın, terk etmek istediği huyları olabileceği gibi, özendiği ve alışkanlık haline getirmek istediği hasletler de vardır ve hep var olacaktır.

Dolayısıyla kişinin, iç ve dış dünyasında yaşadığı olumsuzluklar karşısında oto kontrolünü kaybetmemesi gerekir. Bu da yetmez, her daim bakımlı ve güzel görünmek isteyen insanın çabası misali, kendi gönül dünyasının bahçivani olmak durumundadır.

Bir taraftan fazlalıkları ve kuruyanları budayıp atmak, diğer taze fideler, güller ve rengarenk çiçekler dikmek, bahçeyi yeni ve diri tutacaktır.

İnsanın önemsiz ve anlamsız şeylerle meşguliyeti yerine yaşantısını anlamlandıracak işler ve aidiyetler oluşturması gerekir. İç dünyasına gösterdiği ihtimam, hayır ve iyilik kapılarını ona aralattıracaktır... Aksi takdirde bencilliğinin, dar görüşlülüğünün, zayıf noktalarının kurbanı olmaktan kurtulamayacaktır.

Dış faktörler ise sonradan kazanılmış, madde ve güç odaklı, insana ait olmayan, yani geçici/emanet olarak verilmiş ve fakat bunu bilmesine rağmen hiç terk etmeyecekmiş gibi dört elle sarıldığı şeylerdir. Mal, ikbal, makam, şöhret, kazanç düşkünlüğü ve dünya refahını her şeyin üstünde görmek anlayışı, insanı, hayatın hakiki ve yüksek gayelerinden alıkoyduğu gibi, çoğu zaman helakina sebep olmuştur.

Garip bir tutumdur ki insan her daim kendini aldatır.... İçsel ve dışsal tam da sınavı olarak belirlenmiş hususlarda, yaptığı her yanışa bir kılıf bulur. En büyük düşmanı kendisinde kökleşmiş ve hiç bitmeyen arzuları, istekleri ve kuruntuları olduğu halde, iç halini açığa çıkartmaktan ve onu okumaktan hep uzak durur. Rabbi ile arasındaki mesafe kendi gerçekliğinin farkında olmayışdır. Bir başka ifadeyle “ kendini bilmeyişidir”

Tüm ilahi dinlerde var olan “ ahiret vurgusu” ve “ hesaba çekiliş” insanın kendini kandırmamasına yönelik bir hatırlatma, bir ihtar olsa gerektirir. Yani, gün gelecek “ din gününde” iyi ve kötü yapılan tüm davranışlar olarak nitelenen “ ameller tartılacak” ve kendi kendisiyle insanın yüzleşmesi sağlanacaktır, Allah’a karşı sorumluluk bilincini oluşturmuş kişi, bu yüzleşmeyi zihinde canlı tutan ve hayatını bu istikamet üzere yaşayan insandır. Kur’an’ın ifadesiyle bu insanın adı “ muttaki” yani “ takva sahibi” olandır.

Kur’an’a göre bu dünyada (şu veya bu açıdan) başta/ önde bulunmak ebediyen devam etmez. Çünkü iktidarda ve refah içinde bulunan insanlar er veya geç takvayı kaybederler ve “ yeryüzünü bozmaya, fesat çıkarmaya”2 başlarlar. Böylece de onların sahneden kalkmaları kaçınılmaz olur. Onlar yeryüzünde, “ böbürlü” olurla ve neticede de dünya için küçülürler, onlar hakikat karşısında “ asi” (atiy, aşırı mağrur ve kibirli) olup kaba güçleriyle, yanlışlığı doğru, doğruyu yanlış yapmaya çalışırlar ve bundan dolayı da ya küçük düşürülürler ya da helak edilirler.

Öyleyse hiçbir fert ya da topluluk kendisini veya Allah’ı istismar edemez. “ Daha önceki hakimlerinden sonra yeryüzüne mirasçı olan kimselerce şu hala anlaşılmadı mı; Biz dileseydik, suçlarından dolayı onları perişan ederdik. Yani kalplerini mühürleriz de, hakikati duyma meleke ve gücünü kaybederler. Kur’an açık açık şunu ilan ediyor. Allah’ı insana karşı (Allah’ın sonsuz rahmetine rağmen) harekete geçiren şey insanın bizzat kendisinin bitmek bilmeyen yanlış davranışlarıdır;

Kur’an insana “ ayna “ tutmaktadır.... Fakat “ ayna” ya bakma ihtiyacı duymayanlara yapılabilecek bir şey yoktur! Kalın Sağlıcakla!

